

خطبه اول

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يَنْلُغُ مِدْخَتَهُ الْقَائِلُونَ وَ لَا يَخْصِي نِعْمَاءَهُ الْعَادُونَ وَ لَا يُوَدِّي حَقَّهُ الْمُجْتَهِدُونَ^۱ وَ الصَّلَاةَ وَ السَّلَامَ عَلَى سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا الْعَبْدِ الْمُؤَيَّدِ وَ الرَّسُولِ الْمَسْدُدِ الْمُصْطَفَى الْأَمْجَدِ أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ (ص) وَ عَلَى آلِهِ الْأَطْيَبِينَ الْأَطْهَرِينَ وَ لَاسِيَّمَا بِقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ السَّلَامَ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ وَلِيِّ اللَّهِ، السَّلَامَ عَلَيْكَ يَا أُخْتَ وَلِيِّ اللَّهِ، السَّلَامَ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»^۲ عِبَادَ اللَّهِ أُوصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مَلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا عِبَادَ اللَّهِ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^۳ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^۴

همه شما نمازگزاران عزیز و خودم را به اندیشه در مرگ، احوال و قبر و قیامت، نگاه به آخرت، کسب تقوا و آمادگی برای لقای خدا دعوت و سفارش می‌کنم. از خداوند تبارک و تعالی می‌خواهیم به همه ما توفیق مجهز شدن به تقوای الهی و ذکر و شکر او در همه احوال عنایت و کرامت بفرماید.

اعانه بر ازدواج از سوی خانواده

بحث ما در ادامه مباحث خانوادگی مربوط به تکالیفی بود که از لحاظ فقهی و اخلاقی برای کمک به جوانان در تشکیل خانواده در اسلام وارد شده است. پس از آنکه به حقوق متقابل همسران و وظایف آنان در خانه پرداختیم

۱. نهج البلاغه، خطبه اول.

۲. آل عمران، ۱۰۲.

۳. نهج البلاغه، خطبه ۲۰۴.

۴. -سوره بقره، آیه ۱۹۷.

وارد این مقوله و مبحث شدیم و عرض کردیم که در نگاه کلی اسلام، تشکیل کانون خانواده و ازدواج به موقع نقش مهمی در سلامت فرد در همه ابعاد شخصیت او و نقش مهمی در سلامت جامعه ایفا می‌کند. به این دلیل در آیات و روایات به مقوله خانواده توجه وافری شده است. در روزگار ما این مقوله از اهمیت بالاتری برخوردار است. چراکه موج فرهنگ رفاه و فردگرایی غربی همراه با عوامل دیگری که در جامعه ما وجود دارد موجب تزلزل ارکان خانواده شده است و همین روزها انتشار آمار طلاق و رشد روزافزون آن، نشانگر اهمیت این گونه از مباحث و لزوم اهتمام دولت، ملت و خانواده به این سری از مباحث است.

آمارهایی که نشان‌دهنده رشد طلاق در استان‌ها است و حتی در استان ما که استان پیشگام انقلاب و ارزش‌های الهی است مع الاسف ما شاهد رشد آمار طلاق هستیم. این آمارها باید حتماً ما را تکان دهد و همه اقشار جامعه و خانواده‌ها را در برابر رشد طلاق حساس کند. ما در ظاهر جمله ساده‌ای می‌گوییم که طلاق رشد پیدا کرده است، ولی هر طلاق مسأوی است با ده‌ها مسئله اخلاقی، اجتماعی و انواع آسیب‌هایی که متوجه جامعه و خانواده‌ها می‌شود.

از سوی دیگر آمارهای جدید، نشانگر افزایش سن ازدواج است تا جایی که اگر این آمارها درست باشد بسیار تکان‌دهنده است که قریب یک میلیون نفر از دختران ما از سن ازدواج کاملاً عبور کرده‌اند و به حدود ۴۰ سال به بالا رسیده‌اند یعنی دیگر یاس از ازدواج.

این آمار اگر درست هم نباشد و بخشی از آن صحیح باشد همه‌ی دولت و ملت را به انجام تکالیف جدی‌تری فرامی‌خواند. این آمارها همگی نشانگر این است که اگر از سوی مسئولان و خانواده‌ها ده‌ها مشاوره دهیم، صدها سخنرانی کنیم و ده‌ها برنامه‌ی درست طراحی شود برای اینکه ازدواج به موقع انجام گیرد و جوان از تأمین نیازهای عاطفی و روحی عقب نماند بجاست. ملاحظه کردیم که تأکید اسلام به‌طور عام بوده است اما در روزگار ما عناوین دیگری هم وجود دارد که این وظیفه را مؤکد می‌کند.

در خطبه‌های قبل عرض کردیم که سه گروه مخاطب این خطاب هستند وقتی ما می‌گوییم که دیگران باید کمک کنند تا ازدواج به موقع و به هنگام انجام پذیرد مراد از دیگران در سه گروه قابل تقسیم هستند:

اول عموم جامعه که یک تکلیف فقهی اخلاقی - گاهی در مرتبه وجوب و گاهی در مرتبه استحباب - متوجه آحاد جامعه است که «وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنَّ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ»^۵ یک خطاب عام کفایی - استحباب یا وجوب - به آحاد جامعه است.

روایات و ادله دیگری هم بود که در دو خطبه گذشته پیرامون آن سخن گفتیم و نتیجه‌ای که گرفتیم این بود که وظیفه سنگینی در حد توان و وسعمان در فرهنگ‌سازی ازدواج، کمک فرهنگی و اقتصادی برای شکل‌گیری ازدواج به‌ویژه برای جوانان بر عهده ماست.

اما دومین مخاطب این خطاب الهی و دستور اسلامی برای تسهیل ازدواج و فراهم آوردن وسایل و مقدمات ازدواج خانواده است. طبیعی است که این خطاب با تأکید بیشتر متوجه نزدیکان جوانان که خویشان و به‌ویژه والدین آنان است، می‌شود.

پدر و مادر و خانواده در برابر جوانانشان تکالیف گوناگونی دارند که در آینده پیرامون آن‌ها بحث خواهیم کرد. یکی از تکالیف مؤکد که بر دوش خانواده و به‌ویژه والدین قرار داده شده است تکلیف زمینه‌سازی ازدواج درست، صحیح، به‌موقع و به‌هنگام است.

در این مجال چند روایت از میان روایاتی که در این زمینه خوانده شده است را عرض می‌کنم و قبل از آن اشاره می‌کنم به خطاب بسیار زیبای قرآن کریم که می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا»^۶ که یک خطاب عمومی به خانواده‌ها است. می‌فرماید: شما اعضای خانواده در قبال یکدیگر موظف هستید که همدیگر را از عذاب الهی صیانت کنید. یعنی هر چه که لازم است برای اینکه فرد به سمت اطاعت خداوند رود و از معصیت دور شود این تکلیف عمومی شماست که خطاب به خانواده است. این آیه شریفه وقتی نازل شد جمعی از مسلمانان که این آیه را شنیدند به‌شدت در اضطراب قرار گرفتند و در برابر پیامبر خدا (ص) گریه کردند که این تکلیف سنگینی است که هم خودمان را از عذاب الهی نگاه‌داریم، صیانت از گناه کنیم و هم در قبال اهل و عیالمان این

^۵ - سوره نور، آیه ۳۲: عَزِيزَاتَانِ رَا و غَلَامَانِ و كَنِيْزَانِ خُوْد رَا كِه شَايِسْتِه بَاشَنْد هَمْسَر دِهِيْد. اِگَر بِيْنُو بَاشَنْد خُدا بِه كَرَم خُوْد تُوَانِگَرشَان خُوَاھِد سَاخْت، كِه خُدا گَشَايِش دِهَنْدِه و دَانَاسْت.

^۶ - سوره تحریم، آیه ۶

تکلیف را داریم که تکلیف سنگینی است. البته پیامبر خدا (ص) فرمودند که وظیفه شما این است که امر به معروف و نهی از منکر کنید و برای این که فرزندان و خانواده‌تان در دام‌های گناه قرار نگیرند زمینه‌سازی کنید. اما در حال این آیه تکلیف مهمی را متوجه همگان می‌کند که یک مصداق آن این است که هر وقت فرزندان به سن ازدواج رسیدند و زمینه‌های آن فراهم شد خانواده کمک کند تا ازدواج درست و صحیحی انجام پذیرد.

ادله خاصه در رجحان زمینه‌سازی برای ازدواج به هنگام

به‌طور خاص در این زمینه روایاتی است که تقدیم محضر شریف‌تان می‌کنم:

۱. تعجیل در تزویج فرزند

روایت اول از کافی شریف نقل شده است که پیامبر خدا حضرت محمد مصطفی (ص) در روایت مفصلی که حقوق فرزند بر پدر را تبیین می‌کنند در قسمتی چنین می‌فرمایند که: اگر فرزند دختر بود «يُعَجَّلُ سَرَاحَهَا إِلَى بَيْتِ زَوْجِهَا»^۷ و به سن مناسب ازدواج رسیدند با سرعت زمینه ازدواج آنان را فراهم کنید و این را از حقوق فرزند بر پدر شمرده‌اند.

۲. تزویج فرزند از حقوق او بر پدر

در روایت دیگری باز رسول خدا (ص) فرمودند: «مِنْ حَقِّ الْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثَةٌ يُحَسِّنُ اسْمَهُ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَةَ وَ يُزَوِّجُهُ إِذَا بَلَغَ»^۸ این روایت مطلق هست و دختر و پسر را می‌گیرد. حق فرزندان بر شما پدران و اولیاء چند

^۷ - مرحوم کلینی، الکافی، ج ۶، ص ۴۹: عَنِ السَّكُونِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع) وَ أَنَا مَعْمُومٌ مَكْرُوبٌ فَقَالَ لِي يَا سَكُونِيُّ مِمَّا عَمَّكَ قُلْتُ وُلِدْتُ لِي ابْنَةٌ فَقَالَ يَا سَكُونِيُّ عَلَى الْأَرْضِ ثَقُلْهَا وَ عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا تَعِيشُ فِي غَيْرِ أَجْلِكَ وَ تَأْكُلُ مِنْ غَيْرِ رِزْقِكَ فَسَرَى وَ اللَّهُ عَنِّي^۷ فَقَالَ لِي مَا سَمَّيْتَهَا قُلْتُ فَاطِمَةَ قَالَ أَوْ آهْ ثُمَّ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ إِذَا كَانَ ذَكَرًا أَنْ يَسْتَفِرَّهُ أُمَّهُ^۷ وَ يَسْتَحْسِنَ اسْمَهُ وَ يُعَلِّمُهُ كِتَابَ اللَّهِ وَ يَطَهِّرُهُ وَ يُعَلِّمُهُ السَّبَاحَةَ وَ إِذَا كَانَتْ أُنْثَى أَنْ يَسْتَفِرَّهُ أُمُّهَا وَ يَسْتَحْسِنَ اسْمَهَا وَ يُعَلِّمَهَا سُورَةَ التَّوْرِ وَ لَا يُعَلِّمَهَا سُورَةَ يُوسُفَ وَ لَا يُنْزِلُهَا الْغُرْفَ وَ يُعَجِّلُ سَرَاحَهَا إِلَى بَيْتِ زَوْجِهَا أَمَّا إِذَا سَمَّيْتَهَا فَاطِمَةَ فَلَا تَسْبِّهَا وَ لَا تَلْعَنُهَا وَ لَا تُضْرِبُهَا.

^۸ - محمد بن احمد فتال نیشابوری، روضه الواعظین و بصیره المتعظین، ج ۲، ص ۳۶۹

چیست: یک نام نیکو برای او انتخاب کنید. نامی که گویای ارزش‌های الهی است برای فرزندان انتخاب کنید، دوم اینکه سواد و نوشتن و خواندن به او یاد دهید، سوم: وقتی که به سن بلوغ رسید و شرایط ازدواج داشت زمینه ازدواج را برای او فراهم کنید.

بنابراین در روایات تعبیر بالاتر از وظیفه و تکلیف معمولی آمده است که حق فرزندان شماست که شرایط ازدواج مناسب را برای آن‌ها فراهم کنید.

۳. تاج پادشاهی بر سر تزویج دهنده فرزند

در روایت دیگری آمده است: «مَنْ زَوَّجَ بِنْتًا تَوَجَّهَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَاجَ الْمَلِكِ»^۹ کسی که فرزند دختر خود را به موقع به ازدواج درآورد خداوند تاج پادشاهی و قدرت بر سر او می‌نهد. از سوی دیگر می‌فرماید اگر شما می‌توانستید و برای ازدواج فرزندان اقدام نکردید و فرزند شما در گناه و آلودگی قرار گرفت شما در گناه او سهیم هستید به این دو روایت عنایت داشته باشید:

۴. سهل انگار در امر ازدواج سهیم در گناه گناهکار

پیامبر خدا (ص) در این روایت می‌فرماید: «مَنْ بَلَغَ وَلَدَهُ النِّكَاحَ وَ عِنْدَهُ مَا يُبْكِحُهُ فَلَمْ يُبْكِحْهُ ثُمَّ أَحْدَثَ حَدَثًا فَلِإِثْمِ عَلَيْهِ»^{۱۰} در نسخه دیگر (فالاثم بینهما).

اگر فرزند کسی به سن ازدواج رسید امکاناتی که به او کمک کند برای ازدواج از لحاظ مشاوره، راهنمایی مسائل اقتصادی داشت ولی انجام نداد و او مبتلای به گناهی شد او نیز در آن گناه شریک است. این ملاک عامی دارد. همه‌ی نسل جوان ما اگر به خاطر کوتاهی جامعه، مسئولان و خانواده در تسهیل امور ازدواج در گناه قرار گرفتند همه آن‌هایی که امکان تأمین این مقدمات را داشتند ولی ابا کردند در آن گناه شریک خواهند بود.

^۹- متقی هندی، کنز العمال، ج ۱۶ ص ۴۵۱ ح ۴۵۳۸۳ بنقل از محمد محمدی ری شهری، تحکیم خانواده در قرآن و حدیث، ج ۱، ص ۳۴

^{۱۰}- همان، ج ۱۶، ص ۴۴۲ حدیث ۴۵۳۳۷ بنقل از محمد محمدی ری شهری، تحکیم خانواده در قرآن و حدیث، ج ۱، ص ۳۲

۵. اقدام به تزویج فرزندان عزب آموزه‌ای عام

در روایت دیگری دارد که پیامبر خدا (ص) فرمود: «فِي التَّوْرَةِ مَكْتُوبٌ: مَنْ بَلَغَتْ ابْنَتُهُ عَشْرَةَ سَنَةٍ فَلَمْ يُزَوِّجْهَا، فَأَصَابَتْ إِثْمًا، فَإِنَّهُ ذَلِكَ عَلَيْهِ»^{۱۱} این قانون اسلامی است که ریشه در ادیان پیشین داشته است که اگر کسی دختری که به سن ازدواج برسد اگر توانایی کمک را داشته باشد ولی از آن استنکاف کند و او به گناه بیفتد گناه او بر شماست. خانواده و همه آن‌هایی که می‌توانستند برای شکل دادن به خانواده و ازدواج به موقع جوانان اقدام کنند ولی این وظیفه خود را ترک کردند در آلودگی اجتماعی و گناه سهیم هستند. این‌ها روایاتی است که برای ما نقل شده است. این بخشی از آیات و روایات مربوط به مسئله بود. نکات تکمیلی دارد که ان‌شاء الله در خطبه آینده عرض خواهد شد.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّا اَعْطَيْنَاكَ الْكُوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَاِنْ حَزِنْتَ مِنْهُ فَاِنَّهُ هُوَ الْاَبْتَرُ^{۱۲}

^{۱۱} - همان، ج ۱۶، ص ۴۵۶، ح ۴۵۴۱۲ بنقل از محمد محمدی ری شهری، تحکیم خانواده در قرآن و حدیث، ج ۱، ص ۳۲: در تورات نوشته است: «هر کس دخترش به دوازده سالگی برسد و شوهرش ندهد و او گناهی مرتکب شود، گنااهش به گردن آن [پدر] است.»

^{۱۲} .سوره کوثر

خطبه دوم

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا و نبينا و حبيب قلوبنا و طيب نفوسنا و شفيع ذنوبنا ابى القاسم المصطفى محمد و على مولانا على بن ابيطالب و على الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و على الحسن و الحسين سيدي شباب اهل الجنة و على الائمة المسلمين على بن الحسين و محمد بن على و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و على بن موسى و محمد بن على و على بن محمد و الحسن بن على و الخلف القائم المنتظر حججك على عبادك و امنائك فى بلادك ساسة العباد و اركان البلاد و ابواب الايمان و امناء الرحمن و سلالة النبيين و صفوة المرسلين و عتره خيرة رب العالمين صلواتك عليهم اجمعين

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»^{۱۳} عباد الله أوصيكم و نفسى بِتَقْوَى اللَّهِ

امير مؤمنان و پيشواى پارسايان در ادامه آن فرازهاى زيبا در توصيه به تقوا بعد از اينكه فرمودند: «دَاوُوا بِهَا الْأَسْقَامَ» با تقوا مرضهاى خویش را معالجه كنيد، فرمودند: «أَلَا فَضُّونَهَا وَ تَصَوَّنُوا بِهَا»^{۱۴} تقوا گوهر پاك كننده‌اى است كه امير مؤمنان مى‌فرمايد: هم تقوا را صيانت كنيد و هم خودتان را با تقوا حفظ كنيد. تقوا چيزى است كه بايد دائماً از آن محافظت كرد. تيرهاى بلا و آماج پيامهاى شيطانى مانع از ادامه تقوا مى‌شود. تقوا را حفظ كنيد تا خودتان به وسيله تقوا از انواع آلودگى‌ها حفظ شويد. «وَ كُونُوا عَنِ الدُّنْيَا نُزَاهًا وَ إِلَى الْآخِرَةِ وُلاَّهَا»^{۱۵} شما تلاش كنيد خودتان را نسبت به دنيا مصون داريد. تلاش كنيد دل و جان خود را از ابتلاى به دنيا و

۱۳. توبه، ۱۱۹

۱۴. سيد رضى، نهج البلاغه (صبحى صالح)، ص ۲۴۸

۱۵. همان

محبت دینا حفظ کنید. این کار دشواری است. در سخن ادای این سخن آسان است اما در عمل انجام و رعایت آن بسیار دشوار است. عشق خود را متوجه آن عالم بزرگ و آخرت وسیع کنید. از دنیا دل ببرید و به آخرت بیندیشید. «وَلَا تَصْعَوْا مِنْ رَفَعَتِهِ التَّقْوَى»^{۱۶} آدم‌های متقی را بزرگ بدارید. انسان‌های اخلاقی، معنوی و ارزشی را تکریم کنید و جایگاه رفیع برای آن‌ها قائل باشید. هم خود به تقوا مجهز شوید و هم تقوا را ملاک ارزش‌گذاری انسان‌ها در جامعه قرار دهید.

خدایا به ما توفیق کسب تقوا و دوری از هوی و هوس‌های نفسانی عنایت و کرامت بفرما

یاد همه شهیدان، شهدای این جمع و درگذشتگان از علما، بزرگان، مراجع، امام شهدا، شهدای مدافع حرم، مقاومت اسلامی و شهید مفتوح و تندگویان را گرامی می‌داریم و تقدیم به ساحت آن‌ها می‌کنیم صلواتی بر محمد و آل محمد

مناسبت‌ها

مناسبت‌ها را به اختصار عرض می‌کنم:

۱. گرامیداشت سالروز ورود حضرت معصومه (س) به قم

سالروز ورود بانوی کرامت و فضیلت، بانوی مهاجرت بزرگ به قم حضرت فاطمه معصومه (س) را گرامی می‌داریم و عرض ادب و سپاس به پیشگاه خداوند به خاطر این هدیه آسمانی داریم و تقدیم می‌کنیم به ساحت نورانی او صلواتی بر محمد و آل محمد
از میان مناسبت‌های دیگر سه نکته را فهرست‌وار و گذرا عرض می‌کنم.

۲. بزرگداشت هفته پژوهش

هفته پژوهش را داریم. پژوهش را با شواهد و ضوابطی که دارد باید یکی از ارکان پیشرفت کشور در همه ابعاد مادی و معنوی تلقی کنیم و به فضل الهی در پرتو انقلاب اسلامی گام‌های بزرگی در رشد علم و فن‌آوری برداشته‌ایم که در بعضی از بخش‌ها دنیا را خیره کرده است. اما در عین حال ما در مسیر رشد علم و تکنولوژی و فن‌آوری نیازمند برداشتن گام‌های بلندتری هستیم. اگر رشد مناسب تداوم پیدا نکند یا خدای ناکرده در ابعادی ما به عقب برگردیم باید نگران باشیم.

نکاتی در باب پژوهش و تحقیق

در این زمینه چند نکته را فهرست‌وار عرض می‌کنم:

۱. ضرورت توجه به سیاست‌های علم و پژوهشی است که رهبری معظم ابلاغ کرده‌اند و هدف‌گیری آن است که ما در ۱۴۰۴ به بودجه ۴ درصد تولید ناخالص ملی در پژوهش و تحقیق برسیم که متأسفانه با آن خیلی فاصله داریم. پیش‌بینی‌های برنامه پنجم محقق نشد و این نگاه هم بسیار دشوار است که به آن نقطه برسیم. باید همه تلاش کنند و الآن تولید ناخالص ملی در امر پژوهش، حدود یک درصد هست و باید به فاصله هفت هشت سال دو سه درصد را طی کنیم تا به ۴ درصد تولید ناخالص ملی در امر پژوهش و تحقیق و فن‌آوری برسیم تا جامعه ما مسیر رشد و تعالی را طی کند؛

۲. در لایحه بودجه که الآن در مجلس مطرح است انتظار می‌رود که مجلس محترم به مقوله علم و پژوهش و فن‌آوری و رشد علمی توجه کند تا دچار رکود و توقف نشویم. همان‌طور که انتظار می‌رود در مقوله دفاع، فرهنگ و فقرزدایی عنایت خاصی در بودجه شود. گروه‌هایی از مردم ما دچار مشکلات جدی هستند و فصل بودجه، لایحه القدر برنامه کشور است که باید به این‌ها توجه شود؛

۳. بخش خصوصی به مقوله تحقیق و پژوهش بیش از وضع فعلی توجه داشته باشد؛

۴. اهتمام به پژوهش‌های بنیادی و تحقیقاتی که گره‌گشای کار ادارات، صنعت و برنامه‌ریزی کشور است و ضرورت خاص خود را دارد؛

۵. حمایت از مراکز و مؤسسات تحقیقاتی و نخبگان کشور تا از کشور مهاجرت نکنند؛

۶. حوزه و دانشگاه باید فرهنگ نوع آوری، نظریه‌پردازی و تولید علم و تحقیق را هر چه بیشتر موردعنايت قرار دهند.

امیدواریم که در هفته پژوهش همه مراکز به بازنگری در برنامه‌ها و اقدامات خود بپردازند و اهتمام ملی برای توسعه پژوهش را دنبال کنند.

۳. نکوداشت وحدت حوزه و دانشگاه

وحدت حوزه و دانشگاه از جمله مناسبت‌ها بوده و از مقوله‌های بسیار کلیدی کشور است. ما بسیاری از پیشرفت‌هایمان را در پرتو تعامل حوزه و دانشگاه به دست آورده‌ایم. بسیاری از شکست‌هایمان هم به خاطر فاصله‌هایی است که میان نخبگان حوزه و دانشگاه پیدا می‌شود.

اولاً این همگرایی و تعامل نخبگانی و نهادهای حوزه و دانشگاه را باید یک اصل بسیار مهم راهبردی تلقی کنیم و همه به فکر آن باشیم که پایه‌های این تعامل و هم‌افزایی را استوار کنیم؛

ثانیاً این وحدت وقتی محقق می‌شود که جامعه حوزوی و دانشگاهی ما از نگاه بلند تمدنی و اهداف بلند برخوردار باشند. اهداف بلند جوامع علمی را متحد می‌کند و در مسیر خدمت به مردم و انقلاب اسلامی قرار می‌دهد.

ثالثاً: باید تلاش کرد از مرزهای دانش عبور کرد. باید تلاش کنیم نگاه جامع علمی به همه رشته‌ها داشته باشیم؛

رابعاً: دانشگاه اسلامی ایمانی حوزه ناظر به زمان و بیدار شرط وحدت است. این‌ها شرط‌های تحقق وحدت الهی برای حوزه و دانشگاه در راستای خدمت به انقلاب اسلامی و جامعه ما است که امیدواریم در این زمینه اهتمام روزافزون داشته باشیم و به شرایط یک وحدت متعالی در اهداف و آرمان‌های بزرگ پایبند باشیم.

۴. محکومیت اعلام پایتختی قدس شریف برای رژیم اشغالگر

در حوادث منطقه مهم‌ترین حادثه‌ای که باید در اینجا اشاره کنم اعلام پایتختی قدس از سوی آمریکا بود. این اعلام بسیار زشت و خلاف همه موازین بشری، اسلامی و انسانی بود که توسط رئیس‌جمهور آمریکا اعلام شد. طبیعی است که ما در برابر این اقدام بسیار بسیار خطرناک که در واقع توهین آشکار به همه مسلمانان و به همه مقدسات اسلامی است وظیفه داریم مقاومت و مقابله کنیم. همه ما و همه امت اسلامی و همه دولت‌ها و ملت‌ها در برابر این توطئه شوم باید بایستند. امروز هم ما در قم پایگاه علم و جهاد، انقلاب اسلامی و حوزه علمیه با صدای رسا این

حرکت بسیار زشت و مذبحانه را محکوم می‌کنیم و اعلام می‌کنیم وظیفه همگان، ایستادگی در برابر این توطئه بسیار خطرناک که علیه اسلام، جبهه مقاومت و انقلاب اسلامی است، می‌باشد.

وظیفه دولتمردان دول اسلامی در قبال این حرکت شوم

وظیفه دولت‌های اسلامی اگر راست می‌گویند و اگر ذره‌ای غیرت اسلامی دارند این چند نکته‌ای است که عرض می‌کنم:

۱. لزوم تعطیلی سفارت‌خانه‌های رژیم جعلی اسرائیل

تعطیل کردن سفارتخانه‌های اسرائیل در همه پایتخت‌های کشورهای مسلمان است. این وظیفه همه دولت‌هاست. قطع روابط سیاسی همه دولت‌های اسلامی با اسرائیل است که مع الاسف ما امروز شاهد هستیم که این روابط وجود دارد.

۲. تحریم اقتصادی و روابط و مبادلات تجاری با اسرائیل

۳. حمایت از مبارزات فلسطین

بجای اینکه از پشت و امروز بعضی‌ها در آشکار خنجر به فلسطین بزنید، آل سعودی که امروز مشغول این کار است و تکلیفشان معلوم است، باید دیگران بیایند و از مبارزات فلسطینیان حمایت کنند. انتفاضه جدید باید راه بیفتد و جبهه مقاومت باید مورد پشتیبانی قرار گیرد؛

۴. تشکیل کنفرانس اسلامی

تشکیل کنفرانس اسلامی و اتخاذ مواضع قاطع و روشن در برابر این حرکت که خیانت به همه امت اسلامی است

۵. اعتراض قوی در مجامع و سازمان‌های بین‌المللی و شورای امنیت

شما ۵۵ کشور اسلامی هستید. دست‌به‌دست هم دهید و اعتراض خودتان را بلند کنید. اگر ترس دارید و اهل میدان جنگ نیستید لااقل در سخن گفتن قاطع باشید و موضع روشن بگیرید؛

۶. اعتراض قوی به آمریکا

در برابر آمریکا اقلماً یک یادداشت اعتراض دهید. سفیر آمریکا باید بلافاصله در بیش از ۵۰ کشور اسلامی به وزارت خارجه‌هایشان احضار می‌شد و تذکر قاطع می‌دادند. چرا این کار نشده است؟ این وظیفه شما دولت‌های جهان اسلام است. سایر دولت‌ها هم باید در برابر این ستم بایستند.

۷. اعتراض به آل سعود خائن به خاطر هم‌پیمانی با اسرائیل

همه در برابر آل سعودی که امروز همه مرزها را شکسته است باید بایستند. همین امروز وزیر خارجه سعودی اعلام کرد که ما یک نقشه راه برای روابط با اسرائیل داریم. این قدر شما پرو شده‌اید؟! این قدر دنیای اسلام در خواب فرورفته است که این خائنان به حرمین شریفین و خائنان به مقدسات اسلامی در وقتی که به قبله اول مسلمین توهین می‌شود دست دوستی به اسرائیل داده‌اند و این دست دوستی را هم اعلام می‌کنند؟! این پدیده زشتی است که باید معالجه شود. ملت‌ها هم باید در صحنه حاضر باشند و دولت‌های خود را وادار کنند به این مواردی که گفته شد.

دولت و ملت ما با تاسی به رهبری عظیم الشان انقلاب اسلامی باید در این مسیر با قاطعیت بایستند و همچنین مواضع روشن خودمان را اعلام کنیم و از این ظلمی که در جهان اسلام و فلسطین در حال انجام است ممانعت کنیم.

امیدواریم که خداوند شر این دشمنان را به خودشان بازگرداند.

اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعد المعصية و صدق النية و عرفان الحرمة اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذل الكفر و الكفار و المنافقين. اللهم انصر جيوش المسلمين و عساكر الموحدين اللهم اغفر المؤمنين و المومنات و المسلمين و المسلمات، الاحياء منهم و الاموات، به امت اسلام قوت، قدرت و شجاعت اقدام در برابر این همه مظالم عنایت بفرما، خائنان به امت اسلامی را مفتضح و منکوب بفرما، خدایا دل‌های ما را به انوار ایمان و معرفت خود روشن بفرما، مراجع درگذشته، درگذشتگان از این جمع، شهدای دفاع مقدس، انقلاب اسلامی، مدافع حرم و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما، ما را ادامه‌دهنده راه آنان مقرر بفرما، خدایا ما نیازمندیم و سرزمین‌های تشنه‌ی ما نیاز به رحمت تو دارد باران رحمتت را نازل بفرما، گناهان ما را ببخش، پیروزی‌های جبهه مقاومت را شیرین‌تر

بفرما، خدایا از همه خادمان اسلام در سراسر جهان اسلام این رشادت و مجاهدت‌ها قبول بفرما، ارواح تابناک شهدا و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما، مریضان و جانبازان را شفای عاجل عنایت بفرما، توبه و انابه ما را بپذیر و گناهان ما را ببخش و پیامرز، خدایا باران برکات و رحمتت را بر ما نازل بفرما، خدمتگزاران به اسلام، مقام معظم رهبری، مراجع عظام و خدمت‌گزاران به کشور و اسلام را مؤید و منصور بدار، خدایا سلام ما را به محضر مولا و آقایمان حضرت ولیعصر ارواحنا فداه ابلاغ بفرما و در فرج نورانی‌اش تعجیل بفرما.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اللّٰهُ الصَّمَدُ لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ وَلَمْ یَكُنْ لَهُ کُفُوًا اَحَدٌ^{۱۷}